

SÆRALDERSGRENSE

Lavere pensjonsalder for fysioterapeuter

SAMMENDRAG

Fysioterapeuter kan ha særaldersgrense for pensjon. Det er forskjellige regler i forskjellige tariffområdene, og også avhengig av stillingskode og innholdet i stillingen. På de følgende sidene finner du en gjennomgang av reglene.

Innhold

Særaldersgrense for fysioterapeuter	2
Den generelle aldersgrensen.....	2
Hva er særaldersgrense?.....	2
Hvem har særaldersgrense?	2
Oslo kommune	2
KS	2
Staten	3
Helseforetakene	3
Utfordringer med dagens særaldersgrenser	4
Spørsmål om pensjonen din og særaldersgrense	4

Særaldersgrense for fysioterapeuter

Mange fysioterapeuter har en annen aldersgrense for alderpensjon enn den generelle regelen. De siste tiårene har det skjedd store endringer i pensjonssystemet både i offentlig og privat sektor, og ordningene med særaldersgrenser har kommet under press. Det er derfor fortsatt en del uklarheter knyttet til om de ordningene som gjelder vil bli videreført, og behov for tilpasninger for å sikre gode nok ordninger for pensjonistene.

Den generelle aldersgrensen

Den generelle aldersgrensen for pensjon er 70 år for offentlig ansatte og for sektorer som har tilsvarende tariffavtaler. Dette går frem av [lov om aldersgrenser for statsansatte m.fl. \(aldersgrenseloven\)](#). I denne loven hjemles også muligheten til å sette lavere aldersgrense.

For ansatte i privat sektor, og kommuner som eventuelt ikke har avtalefestet aldersgrense på 70 år, er aldersgrensen 72 år, jf. [arbeidsmiljøloven](#) § 15-13 a.

Hva er særaldersgrense?

Med særaldersgrense menes andre og lavere aldersgrenser for pensjonsalder enn den generelle. Stillinger med særaldersgrense kjennetegnes av at jobben medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning, eller stiller spesielle krav til fysiske eller psykiske egenskaper. Fysioterapeutene som har særaldersgrense, har aldersgrense 65 år.

Særaldersgrensene settes under press fordi det er et uttalt mål å få folk til å stå lenger i arbeid, men foreløpig har mange fysioterapeuter i offentlig sektor rett og mulighet til å gå av ved 65 år som følge av bestemmelsene om særaldersgrense.

Hvem har særaldersgrense?

Om en fysioterapeut har særaldersgrense eller ikke avhenger av:

- om det er særaldersgrense for tariffområdet hen tilhører
- pensjonsordningen medlemmet tilhører, og
- hvilken hoved-/rapporteringsbenevnelse og stillingskode for stillingen

Oslo kommune

I tariffområdet Oslo kommune var det tidligere ikke særaldersgrense for fysioterapeuter, men dette ble endret etter at pensjon ble tariffestet i tariffoppgjøret 2020, med virkning fra 1. januar 2022.

Ansatte fysioterapeuter i Oslo kommune er medlem i [Oslo Pensjonsforsikring AS](#) (OPF). Særaldersgrensen for fysioterapeuter er 65 år. Dette gjelder alle stillingskoder for fysioterapeuter, med unntak av sjeffysioterapeut dersom vedkommende hovedsakelig jobber administrativt.

Se [oversikt over stillingskoder med særaldersgrenser](#).

De fleste fysioterapeutene som er ansatt i kommuner eller fylkeskommuner i Norge, er medlem i [Kommunenes landspensjonskasse \(KLP\)](#). Noen fylkeskommuner har egne pensjonskasser, men disse pensjonskassene skal ha de samme betingelsene som KLP.

Oversikten over stillinger med særaldersgrense i kommunal sektor finnes i [B-rundskriv 04/20](#) fra KS. I oversikten presiseres det også at for arbeidstakere som har forskjellige funksjoner eller sammensatte stillinger, er det hovedfunksjonen som avgjør hvilken aldersgrense den ansatte skal ha.

Følgende hoved-/rapporteringsbenevnelser og stillingskoder har særaldersgrense i KS:

- leder/virksomhetsleder (9456) og leder (9455) i kapittel 3
- ledere i kapittel 4 (7458); inkluderer avdelingsleder, kommunefysioterapeut, sjefsfysioterapeut
- fagleder med rapporteringsbenevnelse som for 7458 etter lokal vurdering (7459)
- fysioterapeut (inkludert fysioterapeut I) (7066)
- spesialfysioterapeut (inkludert spesialfysioterapeut I) (7617)
- stilling med krav om 5-årig utdanning (7731)
- stillinger med krav om mastergrad (7734)
- turnusfysioterapeut (7711)
- leder i kapittel 5 (8452)

Det kan benyttes andre benevnelser internt i virksomheten, men det er bare stillingskodene over som hjemler særaldersgrense. Profesjonsnøytrale stillingsbenevnelser som for eksempel rådgiver eller seksjonsleder gir altså ikke særaldersgrense, men en seksjonsleder kan rapporteres inn til pensjonskassen som avdelingsleder med særaldersgrense (7458).

Staten

De fleste av NFFs medlemmer som er ansatt i staten er ansatt i høyskolesektoren eller i NAV, og er medlemmer i [Statens pensjonskasse \(SPK\)](#).

For gjennomgående stillinger som saksbehandler og rådgiver er det ingen særaldersgrenser. Det samme gjelder stilling som bedriftsfysioterapeut og undervisnings- og forskerstillinger. For stillinger under Helse- og omsorgsdepartementet gjelder særaldersgrense på 65 år for følgende stillinger:

- fysioterapeut
- avdelingsleder/fysioterapeut
- instruktør/fysioterapeut
- sjeffysioterapeut

Stillingsbenevnelsen spesialfysioterapeut gir ikke særaldersgrense i staten, og har aldersgrense 70 år.

Oversikt over aldersgrensene i staten finnes på [regjeringen.no](#).

Helseforetakene

Ansatte i helseforetak har forskjellige pensjonskasser, avhengig av hvor de er ansatt.

Fysioterapeuter som per 31. desember 2001 var ansatt ved sykehus som da var statssykehus, for eksempel Rikshospitalet, er fortsatt medlem i Statens pensjonskasse. Ordningen er lukket, det betyr at ingen nye medlemmer innlemmes i den. Særaldersgrensene gjelder som for statsansatte, og de står listet opp særskilt i oversikten på [regjeringen.no](#). Medarbeidere som ble ansatt fra og med 1. januar 2002 ble innmeldt i KLP.

Fra 1. januar 2014 ble det opprettet en pensjonskasse for ansatte ved helseforetak i hovedstadsområdet: [Pensjonskasse for helseforetakene i hovedstadsområdet \(PKH\)](#). Alle ansatte ble da overført til den nye pensjonskassa.

Forutsetningen for overføring av ansatte til PKH var å videreføre de betingelsene medlemmene hadde i de pensjonskassene de ble overført fra. Stillingsbenevnelser med særaldersgrenser i PHK er de samme som i KLP.

PHK omfatter alle fysioterapeutene ved:

- Akershus universitetssykehus HF
- Oslo universitetssykehus HF
- Sunnaas sykehus HF
- Vestre Viken HF
- Helse Sør-Øst RHF
- Sykehuspartner HF

Et fåtall ansatte innenfor Oslo-baserte sykehus kan fortsatt ha tilknytning til OPF, og følger da bestemmelsene for Oslo Kommune.

Ansatte i alle andre helseforetak følger KLP eller tilsvarende, og har dermed de samme bestemmelsene om særaldersgrense som ansatte i kommuner og fylkeskommuner, se over.

Utfordringer med dagens særaldersgrenser

NFF får jevnlig henvendelser fra medlemmer som oppdager at de har mistet særaldersgrensen de trodde de hadde. Oftest skyldes dette at medlemmet har skiftet stilling, eller at det har vært omorganiseringer, og at den nye stillingen har en stillingsbenevnelse/stillingskode som ikke gir rett til særaldersgrense. Det er en utfordring å følge med på at man ikke gir fra seg goder man ønsker å beholde i slike tilfeller.

3. mars 2018 ble det inngått avtale om ny tjenestepensjon og AFP for offentlig ansatte. De nye ordningene gir særalderspensionistene dårlige vilkår, slik situasjonen er i dag, fordi særordningene bare gjelder til fylte 67 år. Deretter blir pensjonen regnet ut fra hvor mange år man har jobbet, som altså er mindre for dem med særaldersgrense enn for andre yrkesgrupper. Bakgrunnen for dette er at pensjonsavtalen ikke sier noe om hvordan tjenestepensjon skal beregnes etter den nye ordningen for ansatte som har særaldersgrense.

Høsten 2019 startet partene forhandlinger om tilpasninger i offentlig tjenestepensjon og AFP for ansatte med særaldersgrense. Det ble ikke oppnådd enighet, og partene forlenget fristen til 1. februar 2020; det ble da brudd i forhandlingene.

Sommeren 2022 inngikk partene en avtale om prosessen videre. Prosessen skal føre fram til en løsning for arbeidstakere med særaldersgrense i fremtiden, eventuelle overgangsløsninger for ansatte som har særaldersgrense i dag, men ikke vil ha det i fremtiden, og løsninger for de eldste årskullene med særaldersgrense. Prosessen skal slutføres senest 1. juli 2025. Du finner mer informasjon om prosessen og avtalen på [Unios nettsider](#).

Spørsmål om pensjonen din og særaldersgrense

Hvis du har spørsmål knyttet til dine konkrete pensjonsrettigheter, for eksempel hvordan det vil slå ut for deg å gå av ved særaldersgrensen: Ta kontakt direkte med din pensjonskasse. De har best oversikt over de reglene som gjelder for din pensjon.

Hvis du er usikker på hvilken pensjonskasse du er innmeldt i, ta kontakt med arbeidsgiver eller tillitsvalgt.

På [Norsk pensjons nettsider](#) finner du informasjon om dine pensjoner samlet.